№. 247. 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD,

Woensdag 17 October.

Frankrijk.

Parijs, den 14den October.

Het getal der nationale garde 't welk de petitie voor de uitbreiding van het kiesregt geteekend heeft, beloopt te Parijs bijna 25,000; in de departementen zouden meer dan 30,000 leden der burgerwapening de dertien strekkende lijsten geteekend hebben. Het *Journal des Débats* en *Courrier français* bevatten nogmaals dit onderwerp wederom een artikel, ter gelegenheid dat een kapitein der nationale garde van Parijs, *Chaix-Lepon* geheeten, een' brief in de dagbladen heeft doen plaatsen, houdende, dat hij verkozen had zijne demissie te geven, liever dan zich bloot te stellen aan de onaangenaamheden die zijne weigering, om het verzoek mede te teekenen, hem van de zijde zijner krijgsmakkers, voorstanders van het verzoek, kunden berokkenen. Een dergelijk besluit mogt eene zware daad van onafhankelijkheid worden geheeten en was een kwaad voorbeeld voor de oppositie. Het *Journal* blijft voorts waarschuwen voor de gevaren van het algemeene stemregt en toont niet ten onregte aan, hoe de oppositie dit stelsel van de legitimistische partij ontleend heeft, die het reeds lang als een geschikt middel in haar belang had beschouwd. De kiezershervorming toch was reeds vroeger door de *Gazette de France* uitgedacht, als het beste middel om de julijrevolutie te vernietigen onder de overdrijving van het beginsel zelf, het constitutioneel gouvernement onmogelijk te maken door dezelfs buitensporige beginselen, aan de middelbare klasse jaren invloed te ontrukken, en het verkiezingregt in zoo veel stemmen te versnipperen, dat het zich zelf verloor. Deze leer, onder een valsch vernis van liberalismus voorgedragen, had de slimheid der *Gazette* aangeduid, die juichte dat de liberale oppositie haar thans zoo zeer in de hand werkte.

— Het *Journal des Débats*, de reeds gisteren vermelde berigten uit Afrika mededeelende, zegt daaromtrent nader, dat de maarschalk *Valée* zich in het laatst van September van Algiers naar Constantine heeft begeven met het bepaalde oogmerk, om het bestuur der provincie Constantine te organiseren. Blijkens de depêches bevond hij er zich nog den 4den October en had doen nemen van het oude Russicada, 't welk de baai van Stora beheerscht. Hetzelfde blad deelt voorts een' bijzonderen brief mede van den 2sten September uit Constantine, bijzonderheden over de Arabieren van het gewest behelzende, ten slotte waarvan verzekerd wordt, dat de voormalige bey van Constantine *Ahmed*, na zijn vermogen verteerd en uitgeput te hebben, zich van de meesten der zijnen verlaten ziende, op het grondgebied van Tunis geweken was, en van daar, bij de komst van den maarschalk *Valée* te Constantine, diens bescherming ingeroepen had. Het antwoord was geweest, dat de Franschen hunne vijanden edelmoedig behandelden, hem een veilig verblijf in Frankrijk of te Algiers open stond, maar hetzelve te Constantine voor hem gesloten bleef.

— Een aantal ondernemers van openbare werken heeft bij de ministers van koophandel, openbare werken en financien, eene petitie ingezonden, om zich te beklagen over de trage voldoening voor werken voor rijks rekening voltooid; dikwijls moesten zij jaren wachten, en werden, bij hun aandringen op betaling, vruchteloos van het eene bureau naar het andere verwezen.

— Men maakt de opmerking dat bijna al de staatkundige personen die sedert de groote gebeurtenissen van 1830 in de eene of andere hoogere betrekking hebben gestaan, het tegenwoordig ministerie min of meer vijandelijk zijn geworden; ten voorbeelde noemt men de heeren *de Broglie*, *Guizot*, *Remusat*, *Viennet*, *Thiers*, *Passy*, *Duchatel*, *Duvergier de Hauranne*, *Soult*, *Humann*, *Jaubert*, *d'Argout*.

— De jongste vloed van den 5den dezer is, naar men uit Cherburg schrijft, zeer hoog geweest. Men vreesde voor noodlottige overstroomingen op de lage gedeelten van de westelijke kust.

— Men begint zich reeds te beklagen over het nadeel dat de handel door het jongste geschil met Zwitserland, geleden heeft.

De berigten uit Lucern van den 10den dezer maken melding van de besluiten van den landdag, den 6den en 8sten October genomen, nopens de kosten voor het onder de wapenen brengen van de beide observatie-korpsen aan de grenzen, die te zamen op 18,000 man gerekend worden. Daartoe zou het derde deel van de landstwis, omstreeks 180,000 fr.; en eene gelijke som op de militaire bondskas geheven worden.

Het kanton Neuchatel heeft den 7den, na het besluit van den landdag van den 6den, om de militaire commissie met een onderzoek naar den staat van zaken te belasten, aan deze commissie geschreven, het hetzelve alle verdere demonstratie onnoodig voorkwam sedert *Lodewijk Bonaparte* zijn voornemen had openbaar gemaakt om Zwitserland te verlaten en men zekerheid had dat Frankrijk zich daarmede te vreden hield.

— Van de Pyreneesche grenzen schrijft men van den 11den October: *Cabrera* bevindt zich thans te Fuesles, op twee uren aan gene zijde van Saragossa, en snijdt de gemeenschap af. Wij zijn nu van Jadinnen over Oberon beroofd, tot dat een der christinische generaals hetzelve zal, zoodra gemeenschappelijke bestanddeelen daar zijn, weder gemeld. Het is zelfs reeds gemeld dat de te Saragossa bevindelijke troepen, in den morgen van den 6den, eene verkenning naar de zijde van Caspe hebben gedaan. De nederlaag van *Pardinas* heeft in Saragossa eene groote verslagenheid verwekt.

— Heden, uit hoofde van den Zondag, zagen fonds-noteering.

Nederlanden.

Breda, den 16den October.

Gisteren, de dag voor de opening der beide kamers bij de grondwet bepaald, heeft Z. M. zich ten een ure, vergezeld van zijne doorluchtige zonen en oudsten kleinzoon, op de wijze bij het programma voorgeschreven, naar de vergaderzaal van de Tweede Kamer der Staten-Generaal begeven, alwaar Hoogstdeselve ontvangen en vervolgens weder uitgeleid werd door een commissie van 16 leden uit den boezem den beide kamers gekozen. De aanspraak des Konings bij die gelegenheid, is van den volgenden inhoud geweest:

Edel Mogende Heeren!

» Het strekt tot voldoening voor Mijn vaderlijk hart, bij deze plegtige vergadering, Mij voor de eerstemaal vergezeld te zien van Mijnen beminden oudsten Kleinzoon, den Erfprins *van Oranje*, aan wien Ik, bij het bereiken der meerderjarigheid, zitting in den Raad van Staten heb verleend.

» Mijne vriendschappelijke betrekkingen met de vreemde Mogendheden hebben, sedert Uwe laatste zitting, geene veranderung ondervonden.

» Op de, van Mijnentwege, in de lente aan de vertegenwoordigers den Heeren van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittanje, Pruissen en Rusland, te London ingeleverde verklaring, bestemd om tot eene eindschikking der gevolgen van den Belgischen opstand te geraken, zie Ik nog het antwoord te gemoet. Ik blijf steeds de hoop voeden, dat die verklaring, op de vroegere bepalingen der Mogendheden gegrond, en welke ook den eenstemmigen bijval van de Staten-Generaal heeft weggedragen, tot eene uitkomst leiden zal, bestaanbaar met de eer en de ware belangen van het Volk van Nederland.

» De in het vorige jaar met Groot-Brittanje en Pruissen gesloten traktaten beantwoorden aan het daarbij beoogde doel. Thans zijn er onderhandelingen tot regeling van Neêrlands handelsverkeer met de Staten der Duitsche tolvereeniging geopend.

» Het binnenlandsch bestuur blijft zich door orde en regelmatigheid kenmerken.

» In weerwil van een' langdurigen en zeer strengen winter, waardoor eenige gewassen hebben geleden, is de staat van den landbouw over het algemeen gunstig.

» In de voornaamste fabrijken heerscht eene buitengewone levendigheid.

» Aanzienlijke kapitalen zijn omgezet in scheepvaart en handel, terwijl de visscherijen met ruime vangsten werden gezegend.

» De instellingen van onderwijs en van wetenschappen en kunsten zijn steeds voorwerpen Mijner aandachtige zorg.

» De wijs van verpleging en geneeskundige behandeling der krankzinnigen liet in het algemeen te wenschen over. Er zijn maatregelen beraamd, om hierin te voorzien: Ik verwacht, dat zij weldadige vruchten zullen dragen.

» Bij voortduring heeft men zich bezig gehouden, met het beheer der gevangenissen te verbeteren, zoo dat thans de gevangenen, naar den aard der op hen rustende veroordeeling, en naar geslacht en ouderdom, geheel van elkander zijn gescheiden.

» De ijsgang op de rivieren, in het voorjaar, hoezeer dreigende, heeft nogtans geene aanmerkelijke schade veroorzaakt.

» De voortzetting der groote communicatien wordt niet uit het oog verloren.

» Voldoende is de staat van saken in onze Overzeesche Bezittingen.

» Werden vroeger onze Westindische Kolonien door Mijnen beminden derden Kleinzoon bezocht, sedert ontving Hem ook Neêrlands Indië met bewijzen van die verknochtheid, waarmede de bewoners dier gewesten, niet minder dan die van Westindië, aan Mijn Huis en aan het Moederland verbonden zijn.

» De nieuwe inrigtingen aldaar blijven aan de verwachting beantwoorden.

» Door de vermeestering van Bonjol is ons gezag op Sumatra's weer en meer bevestigd. Het Indisch leger heeft bij die gelegenheid vernieuwde blijken gegeven van moed en volharding.

» De Staatsuitgaven worden steeds door de inkomsten gedekt. De bloei den onderscheidene takken van Volkswelvaart verzekert de regelmatige heffing der middelen.

» Het openbaar crediet blijft gehandhaafd, en de meerdere uitbreiding, welke door Mij aan de Nederlandsche Bank is gegeven, zal aan dat crediet en aan den handel in het algemeen een nieuw leven verschaffen.

» De Begrootingswetten, welke tijdig aan U Edel Mogenden zullen onderworpen te worden, en het vaststellen der middelen, om te voorzien in de bezwaren, welke de buitengewone omstandigheden voor het Rijk veroorzaken, zullen een belangrijk deel Uwer beraadslagingen uitmaken.

» Wanneer ook ditmaal niet wederom eene verligting van lasten kan worden voorgedragen, verheugt het Mij nogtans, dat alle behoeften zullen kunnen bestreden worden, zonder aan Mijne beminde onderdanen nieuwe lasten op te leggen, en dat de hoop bestaat, van daarin eene verdere vermindering te mogen voorbereiden.

» Ik wensch, dat eene verbetering in het Muntstelsel in deze zitting zal kunnen worden tot stand gebragt.

» Het is Mij aangenaam geweest, de zorgen, die Ik niet heb opgehouden met de Staten-Generaal aan de samenstelling der voornaamste deelen van de nieuwe Wetgeving en van het Regtswezen te wijden, met den gewenschten uitslag bekroond te zien.

» De wetten en verordeningen omtrent dat alles zijn thans in volle werking, en Ik verblijde Mij, die grondwettige instellingen tot stand te hebben kunnen brengen, aan welker bezit te regt de hoogste prijs wordt gehecht.

» Alhoewel hiermede deze gewigtige arbeid nog niet is voleindigd, mag ik echter verwachten, dat het ontwerp van een, met de zeden der natie overeenstemmend, strafwetboek binnen eenigen tijd zal zijn voltooid.

» Edel Mogende Heeren! Ook thans weder verlevendigt zich het besef der gewigtige pligten, welke op ons rusten. Uw ijver en Uwe bedachtheid zullen ook bij vernieuwing kunnen openbaren. Ik reken op Uwe medewerking in alles, wat het welzijn van Land en Volk kan bevorderen. De Almagtige zegene daartoe Onze vereenigde pogingen, en sterke en bemoedige Mij onder de steeds voortdurende smart over het hartverscheurend verlies, waarmede Hij in Zijne wijsheid Mij zoo diep heeft bedroefd!"

Bij het uitspreken van deze laatste zinsnede was Z. M. zigtbaar diep bewogen.

Ongunstig weder had zich eene aanzienlijke menigte overal op den weg geschaard, waar de trein passeren moest, en werd Z. M. door dezelve met de levendigste blijken van liefde en gehechtheid begroet.

In eene voor de plegtige opening van de beide kamers, gehoudene zitting is aan dezelve voorlezing gedaan van een kon. besluit, waarbij de minister van Staat, de heer *A. van Gennep*, benoemd is tot voorzitter van de Eerste Kamer gedurende de tegenwoordige zitting. Deselve nam dan ook het voorzitterschap der vereenigde zitting waar.

— Naar men verzekert zal Zijne Exc. de minister van buitenlandsche zaken spoedig, op last van Z. M. aan de beide kamers der Staten-Generaal eene staatkundige mededeeling doen. Ook verzekert men, dat Z. Exc. de minister van financien reeds aanstaanden Donderdag de voordragten der financiele wetten aan de kamers zal aanbieden.

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 10den October 1838, n°. 67 is Mr. *R. P. de Raat*, buitenlijk president van de voormalige regtbank van eersten aanleg te Gorinchem, benoemd tot ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw.

— Dezer dagen is in den stedelijken raad van Amsterdam het vraagpunt behandeld, of met het jaar 1840, als wanneer de contracten omtrent de straatverlichting met lantaarns zullen zijn ten einde geloopen, het gas derselver plaats al dan niet zal vervangen; er is besloten, naar men zegt, dat de lantaarns zullen blijven en geen gas de straten der hoofdstad zal verlichten.

— Naar men vernoemt, is aan de hypotheek-bewaarders te kennen gegeven, dat de registers van het oude stelsel, die op 10 October laatstleden buiten gebruik en dus in blanco zijn gebleven, zoo gezegelde als ongezegelde, onmiddellijk aan de heeren gouverneurs toegezonden moeten worden, welke laatste de gezegelde aan het algemeen zegelkantoor, en de ongezegelde aan het ministerie van financien zullen doen toekomen, dezerzijds begrepende die, welke in de provinciale magazijnen voorhanden zijn.

— Tot commissen van staat zijn benoemd, jonkheer mr. *W. Torrel* en mr. *W. J.* baron *d'Ablaing van Giessenburg*.

— Men vernoemt dat de hoogleeraar in de medicijnen bij de hoogeschool van Utrecht, de heer *J. J. Wolterbeek*, als spoedig ontslagen en zijn hooggeleerden het emeritaat toegekend is.

— Uit Zeeland wordt gemeld, dat de toenemende desertie van onderofficieren uit het belgische leger zeer opmerkenswaardig is; het waren meest altijd onderofficieren die zich bij onze voorposten in het 4de en 5de district van Zeeland kwamen aanmelden. — De gezondheidstoestand onzer troepen in dat gewest was zeer voldoende; behalve eenige aan hajnárskoortsen lijdende, waren er weinig zieken militairen. — Van de versterking van het fort Bath, waar ook eene nieuwe kazerne en bomvrije kruidmagazijnen moeten aangelegd worden, voorspelde men zich op Bath veel levendigheid.

Door eenige vermogende ingezetenen van Zierikzee is bij inschrijving een kapitaal bijeengebragt tot het daarstellen eener commandeerij en het bouwen van koopvaardijschepen voor de Oost-Indie.

— Uit Enschede schrijft men van den 12den dezer: » Naar men verneemt, is de heer *Ditzen* voornemens, om hier te lande eene groote katoenspinnerij en mechanieke weverij op te rigten.

De duitsche berigten houden heden hoofdzakelijk het volgende: Uit Bremen wordt van den 10den gemeld, dat de zeven Hardenbergsche gevangenen den 9den aldaar uit Frankfort zijn aangekomen en den 11den naar Bremerhaven zouden vertrekken, ten einde aldaar te worden ingescheept naar New York. — Uit Berlijn schrijft men van den 10den, dat de geboortedag van Z. K. H. den kroonprins er te stille zou gevierd worden, daar de koning, bij hoogstdezelfs vergevorderden leeftijd, luidruchtige vermaken liever vermeden zag. — De toestand der kerkelijke zaken in Posen bleef nog dezelfde: ten gevolge van een eigenhandig schrijven des aartsbisschops aan den koning, had hoogstdezelve aan het opperlandsgerigt in Posen bevel gezonden om de zaak des aartsbisschops zoo min openbaarend mogelijk te behandelen, doch de aartsbisschop had bij het thans overeenkomstig ingesteld onderzoek, te kennen gegeven dat hij in geestelijke zaken geen wereldlijke regtbank erkende. Het gezegd landgerigt heeft zich daarop op nieuw tot den koning gewend. — In bijzondere briefwisseling van de *Augsburger Allgemeine Zeitung* uit Frankfort van den 7den dezer, wordt gemeld, dat de bekende redacteur van het *Journal de Frankfort, Ch. Durand*, wegens familie-zaken naar Holland was gereisd. Hij was in tweeden echt met eene hollandsche vrouw gehuwd; hij was staatsburger van Nassau geworden en tot de protestantsche kerk overgegaan. Binnen eenige weken werd hij te Frankfort terugverwacht om zijne betrekking weder op te nemen; een gerucht dat hij eene aanzienlijke betrekking in Rusland had gekregen, was onwaar. — HH. MM. de Keizer en Keizerin van Oostenrijk hebben den 5den October hunnen plegtigen intogt te Venetie gedaan. — De russische grootvorst troonopvolger is den 9den van München, op zijne reis naar Italie, te Inspruck aangekomen. — Uit Athene zijn tijdingen tot den 2den September. Het budget voor het oorlogs-ministerie beliep dit jaar 5,400,054 drachmen, zijnde daarin eene bezuiniging van 1,400,000 drachmen bestaand; men vreesde dat die vermindering een noodlottigen invloed op den staat van het krijgswezen zou uitoefenen. De koning Otto had de voorgenomene reis door de gewesten nog niet aanvaard.

De Londensche berigten tot zondag morgen, alhaast een avond met den *Batavier* te Rotterdam ontvangen, hebben weinig belangends staatkundig nieuws aangebragt. Uit de berigten tot vrijdag heden zeeds vernemen, dat er donderdag bij het gouvernement depeches ontvangen waren van den britschen gezant te 's Hage, sir *E. Disbrowe*, en dat de franssche, pruissische, russische en turksche gezanten en ook de belgische gezant wederom op het bureau van buitenlandsche zaken hadden gearbeid.

De meerdere opbrengst van de rijks-inkomsten in het laatste vierendeel jaars heeft, met 1837 vergeleken, 655,910 ponden sterl. bedragen, en over het geheele jaar 741,045 ponden meer dan in het vorige opgeleverd.

— In het Jeruzalemsche koffijhuis te Londen is eene vergadering van kooplieden gehouden, welke zeer talrijk was, en waarin de oprigting van eene nieuwe stoombootmaatschappij voorgesteld werd, met oogmerk om eene gemeenschap tusschen Engeland en Oost-Indië langs den weg van de Roode Zee daar te stellen; men twijfelt bijna niet, of dit plan zal doorgaan. Het voortdurend achterblijven der oost-indische brieven over land doet de behoefte aan zoodanig eene gemeenschap, onafhankelijk van die van het gouvernement, in deze dagen meer dan ooit gevoelen.

VIEILLE DE BREDA. — THEATRE FRANÇAIS.

(Avec cet sous la protection des autorités.)

Les artistes sous la direction de Mr. ALEXANDRE, ex 1er comique des Théatres de La Haye et d'Amsterdam, auront l'honneur de donner, *Mercredi* 17 Octobre 1838, N°. 4 de l'abonnement: L'ECOLE DES VIEILLARDS, comédie en 5 actes et en vers, du Théatre Français par Mr. *Casimir Delavigne*. — Vu la longueur du spectacle, cet ouvrage sera donné seul.

La grande pause aura lieu entre le 3me et le 4me acte. — On commencera à 7 heures pour finir à 10.

En attendant, les débuts des autres sujets de la troupe.

Le Prix des Places est aussi de 1 F. pour MM. les Officiers de cantonnement, qui auront les facilités de sortir de la Ville après le spectacle.

Le bureau sera ouvert [illegible]

De Gezusters BOYNE, Voorsteeg-woonende, in de Molenstraat, achter het huis van de Erve van de Weduwe CHRISTIANEN, maken het geëerde Publiek bekend, dat zij in VROUWELIJKE HANDWERKEN, en bijzonder in alle soort van FIJN BORDUURWERK volledig ervaren, verlangend zijn, om eenige Kinderen hierin het noodig onderrigt te geven. Zij durven zich mitsdien in de gunst van alle Ouders aanbevelen, welke bovendien kunnen verzekerd zijn, dat, over de Kinderen, welke aan hunne zorg worden toevertrouwd, het noodig opzigt zal worden gehouden.

Te Breda, bij BROESE en COMP. Boekdrukkers en Boekverkoopers.